

Verslag van de najaarsbijeenkomst van de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging op 8 en 9 oktober 1970 te Zwolle

De 46e najaarsvergadering werd bijgewoond door ruim 60 personen, die daartoe op 8 oktober om 15.00 uur in hotel van Gijtenbeek te Zwolle bijeenkwamen. De openingsrede van de voorzitter is hiervoor opgenomen. Gasten van de vereniging waren:

De heer mr. J. Drijber, burgemeester van Zwolle.

De heer dr. ir. F. Sonneveld, president-directeur van de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij.

De agenda van de vergadering luidde:

- 1 Opening door de voorzitter.
- 2 Verslag van de Notulencommissie over de 44e voorjaarsvergadering op 23 april te Eernewoude.
- 3 Benoeming nieuwe Notulencommissie.
- 4 Ingekomen stukken en bestuursmededelingen.
- 5 Bespreking en vaststelling jaarverslag over 1969, afgedrukt in het Nederlands Bosbouw Tijdschrift, september 1970.
- 6 Behandeling en vaststelling van de begroting voor 1971 en van de donaties, contributies en abonnementsprijzen; de concept-begroting wordt ter vergadering uitgereikt.
- 7 Verkiezing van een nieuwe voorzitter tengevolge van het periodiek aftreden van prof. dr. ir. G. Hellinga; het bestuur stelt kandidaat: ir. D. Sikkel.
- 8 Verkiezing van een lid van de Redactiecommissie voor het tijdschrift in de vacature ontstaan door het periodiek aftreden van ir. J. T. M. van Broekhuizen. Op voorstel van de Redactiecommissie stelt het bestuur kandidaat drs. G. den Hartog (secretaris van het Bosschap).
- 9 Verkiezing van een lid van de Redactiecommissie voor publikaties in de vacature ontstaan door het periodiek aftreden van ir. C. F. Lekkerkerker; het bestuur stelt na overleg met de Redactiecommissie kandidaat: ir. H. van Medenbach de Rooy.
- 10 Mededelingen van de commissies c.s.: Redactie Tijdschrift, Redactie Publikaties, Studiekring.
- 11 Bespreking plaats en tijd voorjaarsbijeenkomst 1971.
- 12 Mededelingen uit wetenschap en praktijk.
- 13 Rondvraag.
- 14 Sluiting.

De vergaderagenda werd tussen 15.30 en 17.45 uur afgewerkt. Afsluitend hield de ondervereniging "Studiekring" een korte vergadering. De voornaamste punten uit de algemene vergadering waren:

- De voorzitter herdacht de overleden donateurs: de heren J. A. Ledebouwer te Enschede, in leven directeur van de N.V. Ontginningen der erven A. Ledebouwer en S. Duintjer te Rolde, in leven directeur van de N.V. Maatschappij tot Exploitatie van Onroerende Goederen "Rolde".

- Op voorstel van de heer van Hattum, lid van de Notulencommissie, werden de notulen van de 44e voorjaarsvergadering te Eernewoude goedgekeurd. In de nieuwe Notulencommissie namen zitting de heren: F. J. A. Buyink, ir. E. M. Lammerts van Bueren en ir. J. B. Thate.

- Door voorlezing deed het bestuur de vergadering kennis nemen van:

Een schrijven aan de Minister van Landbouw inzake de positie van het Staatsbosbeheer.

Een schrijven aan het Dagelijks Bestuur van het Bosschap met de suggestie dat het Bosschap een particulier bureau inschakelt om de public relations van de bosbouw systematisch ter hand te nemen.

Een schrijven aan het Contactorgaan C.A.W. over samenwerking inzake bosbouwaangelegenheden tussen de Koninklijke Nederlandse Bosbouw Vereniging, Nederlandse Vereniging van Boseigenaren en het Contactorgaan Agrarische Werknemersbonden.

- Het Bestuur deelde nader mee dat de minister van Landbouw heeft laten weten dat fundamentele beleidswijzigingen inzake de positie van het Staatsbosbeheer niet in zijn voornemen liggen.

- Het bestuur deelde mee, dat als opvolger van jhr. C. L. H. van Vredenburg aan het Bosschap is voorgedragen voor benoeming in de Werkgroep Public Relations de heer ir. H. van Medenbach de Rooy.

- De heren ir. K. E. Huizinga en dr. ir. H. D. W. van Tuil bedankten voor het lidmaatschap.

- De heer ir. P. Schmidt te Wageningen trad als lid toe.

- Mevrouw W. J. van Leenhoff-Montagne te Zutphen werd echtgenote-lid.

- Het jaarverslag over 1969 werd goedgekeurd met de opmerking van de heer F. W. Burger voortaan de mutaties in abonnementen van het tijdschrift op te willen nemen.

- De begroting voor 1971 werd goedgekeurd. Daarmee werden de bijdragen ongewijzigd vastgesteld op:

lidmaatschap f 35,-; echtgenote-lid f 12,50; donatie min. f 40,-; lidmaatschap Studiekring f 5,-; abonnement op het tijdschrift f 30,-; idem in buitenland woonachtig f 35,-; idem voor studerende f 20,-, alles per jaar.

- In plaats van de aftredende voorzitter de heer prof. dr. ir. G. Hellinga werd bij enkelvoudige kandidaatstelling benoemd de heer ir. D. Sikkel. De scheidende voorzitter werd door de vice-voorzitter de heer ir. J. F. Molenaars dank gezegd voor het vele werk voor de vereniging tijdens zijn voorzitterschap gedaan. Namens de overige bestuursleden werd prof. Hellinga een wandbord van Makkumer aardewerk aangeboden.

- In de plaats van het aftredende lid van de Redactiecommissie voor het tijdschrift, de heer ir. J. T. M. van Broekhuizen werd middels enkelvoudige kandidaatstelling benoemd de heer drs. G. den Hartog.

- In de plaats van het aftredende lid van de Redactiecommissie voor publikaties, de heer ir. C. F. Lekkerkerker werd middels enkelvoudige kandidaatstelling benoemd de heer ir. H. van Medenbach de Rooy.

- De vergadering aanvaardde het ter vergadering gedane bestuursvoorstel de heer ir. D. Sikkel in de gelegenheid te stellen zich uit de Redactiecommissie voor het tijdschrift terug te trekken en zijn plaats te doen innemen door de heer ir. P. H. Pels Rijcken.

- Namens de Redactiecommissie voor het tijdschrift berichtte de heer ir. F. W. Burger dat: Er in 1970 73 nieuwe abonnees werden geboekt. Een extra nummer van het tijdschrift aan Inlands Hout zal worden gewijid.

Een nummer van het tijdschrift aan N-70 zal worden gewijid.

Een nummer van het tijdschrift aan de Studiekringdag 1970 zal worden gewijid.

- Namens de Redactiecommissie voor publikaties meldde de heer ir. C. F. Lekkerkerker dat:

De heer ir. W. E. Meijerink bereid werd gevonden het onderdeel: "Invloed van de mens" voor "Bosbescherming II" te schrijven.

De verkoop van "Bosbouw in Nederland" tot dan toe slechts ca. 3000 stuks van de ruim 9000 stuks grote oplage heeft opgeleverd.

- Namens de ondervereniging "Studiekring" berichtte de heer ir. D. Sikkel dat op de aanstaande Studiekringdag, die gewijid zal zijn aan de mogelijkheden voor de bosbouw in het kader van de herstructurering van de landbouw, de discussies zullen worden geleid door de heer prof. dr. ir. F. Hellinga.

- Het boek "Bijdrage tot de Geschiedenis van de Veluwe" is tegen betaling van f 45,- plus verzendkosten bij dr. Th. C. Oudemans, Putten, verkrijgbaar.

- De heer ir. P. H. M. Tromp gaf - verlicht met lantaarnplaatjes - een uiteenzetting van de verzorging van landschappelijke beplantingen.

Uit de na de algemene ledenvergadering gehouden vergadering van de Studiekring valt te melden dat de heer ir. D. Sikkel als voorzitter werd opgevolgd door de heer ir. H. A. van der Meiden.

De tweede dag van de najaarsbijeenkomst was gewijid aan de houtoogst: een tweetal oogstmethoden werden op de excursies gedemonstreerd:

De zogenaamde langhoutmethode met centrale verwerking.

De zogenaamde sortimentenmethode.

De ochtendexcursie was onder leiding van de heer ir. M. Bol gewijid aan de langhoutmethode: Op het landgoed "Rechteren" te Dalfsen werd getoond hoe na traditioneel vellen en snoeien het langhout met behulp van een gelede uitsleptrekker naar de bereijdbare bosweg wordt geslept. Daar wordt het door een langhoutwagen met kraan opgeladen en gebracht naar het sorteerbedrijf "Rechteren" van de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij. Op het sorteerbedrijf worden in een doorlopende arbeidsgang de bewerkingen: schillen, afkorten tot sortimenten, sorteren en stapelen volledig mechanisch verricht. Vergeleken met de traditionele methode bleek volgens de rondleider op het sorteerbedrijf, de heer ir. J. Sipkens, een vermindering van arbeidstijd van 3 uur naar $\frac{3}{4}$ uur per m³ langhout te zijn verkregen. Daartoe was een investering in machines, verhardingen, gebouwen e.d. nodig van f 600.000,- (in 1965). Het sorteerbedrijf heeft een verwerkingscapaciteit van ruim 20.000 m³ langhout per jaar en maakt daaruit een sterk gediversificeerd hoogwaardig rondhout-sortiment wat voor ca. $\frac{2}{3}$ deel in de vorm van palen, perkoenen e.d. wordt afgezet. Met beseigenaren bestaan langjarige overeenkomsten voor de levering van langhout.

De lunch vond plaats in hotel "Het Rode Wold" te Nunspeet. Bij de lunch was de familie Van Vloten, eigenaren van het landgoed "Het Willemsbos" gast van de Vereniging. Ook de heer R. Kuiken, importeur van de te tonen uitrijmachine was te gast aan de lunch.

De middagexcursie was - opnieuw onder leiding van de heer ir. M. Bol - in het "Willemsbos" gewijid aan de oogstmethode: "sortimentenmethode". In de onder auspiciën van de Koninklijke Nederlandsche Heidemaatschappij gevoerde exploitaties, zowel in dunningsopstanden als in een kaalslag, werd getoond hoe vellen en snoeien worden gevolgd door het ter plaatse afkorten van het langhout tot sortimenten. De verkregen sortimenten worden in handkracht een weinig gestapeld waarna een speciale uitrijmachine - forwarder - voor de afvoer naar de bereijdbare weg zorgt.

Voorwaarden voor de toepassing van deze methode zijn:

Zoveel mogelijk een standaardsortiment (zulks in tegenstelling tot de mechanische centrale verwerking).

Ontsluiting van de dunningsopstand door rijpaden op afstanden van ± 25 of ± 50 meter. In het laatste geval wordt het langhout vóór het korten over het rijpad gesleept.

In één van de dunningsopstanden: 41-jarige groeven met 15.70 m' hoogte, dbh 14.2 $\varnothing$ cm, stamtal 1823 per ha, dunningsgraad 16%, welke bij de dunning werd ontsloten door middel van 4 m' brede rijpaden op 24 m' afstand, had de heer ir. P. J. Faber vastgesteld dat 52% van het stamtal met 43% van de massa werd verwijderd. De rijpaden vielen weinig in het oog en de dunningsgraad van 21% zonder rijpaden en 23%, de rijpaden meegerekend, leek aanvaardbaar. Ir. Faber voorspelde dat een eventueel aanwasverlies tengevolge van de uitgekapte rijpaden tussen 0 en 10 jaar verdwenen zou zijn en in die 10-jarige periode maximaal 5 m³ op 80 m³ per ha of maximaal ca. 6% zou bedragen.

De uitrijmachine was een met kraan en lastplateau uitgeruste gelede Volvo-trekker met 118 PK motor,

geschikt om uit zwaar terrein 10 ton nuttige last af te voeren. Deze machine kost ca. f 150.000,- en heeft een jaarcapaciteit van ca. 15.000 m³ met 1 chauffeur of ca. 22.500 m³ met 2 chauffeurs.

Met een ontschorsingsmachine van het rotor-type VK-16, kosten incl. aandrijving ca. f 50.000,-, jaarcapaciteit met een bedieningsploeg van 3 man ca. 10.000 m³ werd een gedeelte van de verkregen sortimenten mechanisch ontschorst. Duidelijk werd wel, dat de bedieningsploeg zeer zware lichamelijke arbeid heeft te verrichten en dat de recentere ontwikkeling van volledig gemechaniseerde invoer en uitvoer van het te ontschorsen hout in dit type machines in een noodzaak voorziet.

Om 17.00 uur werd de najaarsbijeenkomst, die velen de gelegenheid gaf veel beschreven oogstmethoden in werking te zien, in Zwolle ontbonden.

Ir. J. Sipkens,
secretaris

Boekbespreking

Zonderwijk, P., en H. D. van Bohemen. **Natuur- en landschapsbescherming in Nederland; opkomst en ontwikkeling; huidige organisatie.** Wet. meded. Kon. Ned. Nat. hist. Ver., nr. 85, 1970. 96 blz.

Onlangs is in de reeks wetenschappelijke mededelingen der KNNV een publikatie verschenen, getiteld: "Natuur- en landschapsbescherming in Nederland". Het betreft een uitgave die tot stand is gekomen in samenwerking met de Koninklijke Nederlandsche Toeristenbond ANWB.

Het is een documentatie die een overzicht geeft van organisaties op het gebied van de natuurbescherming en aanverwant streven. Zowel overheid als particuliere organisaties als ook privé personen zijn ermee gebaat te weten, waar er iets wordt gedaan en wie ermee bezig is. Het is daarom een goede gedachte geweest van de schrijvers alle gegevens op dit gebied stelselmatig bij elkaar te brengen, te rangschikken en in een publikatie te verwerken. Het is een goed leesbaar overzicht geworden, dat voor ieder toegankelijk is en waarin iedere belangstellende de weg zal kunnen vinden. Er is om praktische redenen een indeling in landelijke, provinciale en regionale/gemeentelijke organisaties aangehouden met een onderscheid in overheid en particulier.

De uitgave van dit omvangrijke en moeizame documentatiewerk is een voor het natuur- en landschapsbeheer in Nederland belangrijke mededeling.

P. H. Pels Rijcken